

MOZART LIGETI BACH

LABYRINTH

DUDOKK~~W~~ARTET

AMSTERDAM

Labyrinth

Mozart, Ligeti & Bach

Dudok Kwartet Amsterdam

Judith van Driel *violin 1*
Marleen Wester *violin 2*
Lotte de Vries *viola*
David Faber *'cello*

with

Thirza van Driel *violin*¹²⁻¹³
Sarah de Vries *violin*¹²⁻¹³
Carel den Hertog *violin*¹²⁻¹³
Frank Brakkee *viola*¹²⁻¹³
Mark Mulder *viola*¹¹⁻¹³

About the Dudok Kwartet Amsterdam:

'The Dudoks have a lithe, lively sound and alert sense of structure and detail: a group to watch'
The Observer

'The Dudok Kwartet shows a very healthy dose of accomplished achievement in this their debut disc. The recording has the fresh liveliness of a concert.'
De Telegraaf

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)
String Quartet No. 14 in G major, KV 387

1. Allegro vivace assai	[8:02]
2. Menuetto & Trio	[8:25]
3. Andante cantabile	[7:19]
4. Molto allegro	[6:12]

György Sándor Ligeti (1923-2006)

- String Quartet No. 2 (1968)**
5. Allegro nervoso	[5:12]
6. Sostenuto, molto calmo	[4:40]
7. Come un meccanismo di precisione	[3:13]
8. Presto furioso, brutale, tumultuoso	[2:08]
9. Allegro con delicatezza	[5:29]

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

10. Canon zu vier Stimmen , BWV 1074	[1:35]
11. Canon zu vier Stimmen und Bass ,
BWV 1077	[0:49]
12. Canon zu acht Stimmen , BWV 1072	[1:11]
13. Canon zu sieben Stimmen mit
feststehenden Bass BWV 1078	[1:01]

Total playing time [55:24]

Labyrinth: Mozart, Ligeti & Bach

Mozart and Ligeti: you may not have expected this combination on one album. Why has the Dudok Kwartet Amsterdam chosen to put works by these diverse composers together on one recording? Both composers have created a musical labyrinth: Ligeti using dense structures that allow you to get lost, Mozart using treacherously simple fugues in which you unnoticeably lose your way. And J.S. Bach's canons are the link between these two quartets. These musical puzzles served as inspiration for Mozart's counterpoint as well as (if not more so) for Ligeti's micropolyphony.

György Ligeti's 1968 **String Quartet No. 2**

was a logical successor to our previous album *Métamorphoses*, which contained his first string quartet. Ligeti himself considered his second string quartet to have been his most successful work up until that point. He was internationally renowned for his micropolyphony, which can be characterised by its dense structures and 'sound tissues' in which the individual voices cannot be distinguished from one another. This micropolyphony is particularly apparent in his second string quartet, where Ligeti builds a labyrinth of structures, timbres and sounds that tend to remind one of teeming insects rather than music. The

first movement ('Allegro nervoso') begins with whispers and rustling, when the first violin suddenly emits a lyrical melody that is gradually adopted by the other instruments resulting in a frenzied chaos that ends in peaceful unison. The second movement ('Sostenuto, molto calmo') revolves around one static note that is undetectably alternated between different instruments and slowly transforms into a different pitch and timbre. In the central section there are sudden outbursts, as if a beast broke free, but then quickly returns to his corner of the labyrinth.

Ligeti was fascinated by machines that could break down. This is the basis of the third movement ('Come un meccanismo di precisione'), in which the four instruments simultaneously play *pizzicato*, but gradually lose track as if a metronome is malfunctioning. In the middle of this movement, there are outbursts once again, however, unity is found again at the end of the movement.

In the fourth movement ('Presto furioso, brutale, tumultuoso'), Ligeti truly releases the beast. This movement is a mere two-minute eruption of aggressive chords in which all prior movements are compressed. Once again these explosions are alternated with long quiet tones that create a tension so thick it could be cut. In a footnote Ligeti states that

many bow hairs should be broken during this movement, if performed properly.

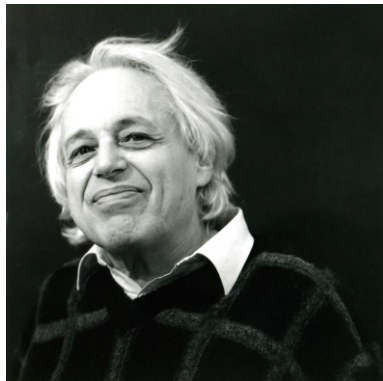
The fifth movement ('Allegro con delicatezza') is a kind of epilogue, a reminder of the previous movements, in which the music ascends and disappears into nothing.

Mozart's **String Quartet No. 14 in G major**, KV 378, is the first of six 'Haydn' Quartets, that were dedicated to one of Mozart's biggest inspirations, Joseph Haydn. Mozart's music is so light and transparent, it's difficult to notice how ingeniously his contrapuntal labyrinth is put together with its (seemingly) independently moving voices. In the opening movement ('Allegro vivace assai') he introduces five whole musical calls before he finally arrives at a response. The enormous contrasts between soft and loud create confusion while the chromatics, which return throughout the piece, create tension.

The second movement ('Menuetto & Trio') is an elaborate minuet. The composer once again puts the listener on the wrong track by alternating between *forte* and *piano* tones that do not coincide with the rhythm. The cheerful minuet creates a great contrast with the dramatic trio that follows. It is as if the three lower voices are spinning Ariadne's thread

while the first violins are trying to find their way out of the labyrinth.

In the beautiful slow movement ('Andante cantabile'), it seems as if the search is over, but Mozart subtly departs from the key of C major to the farthest harmonic corners. The fourth movement is an unparalleled piece of contrapuntal mastery. Mozart has not only composed two genius fugues, but he has them played simultaneously. The chromatically rising line that can be heard in every movement, the *passus duriusculus* (literally: a very tough path), is given a

György Ligeti

significant meaning in the fourth movement as it rises, within a few measures, up seven fifths.

Johann Sebastian Bach wrote canons as if they were musical sudoku puzzles. They were perhaps meant more as compositional exercises rather than as pieces to be performed. For some of these canons Bach only wrote down the first measure, leaving the rest for the musician to decipher. The canons are therefore not always fully completed. The music sometimes suddenly stops. When we heard the canons we immediately made the link with Ligeti's second string quartet.

It is unclear for which instruments the canons were written. Of course we chose to perform them with stringed instruments. The canons range from four to eight voices. For these canons, we have invited our musical friends to expand the Dudok Quartet Amsterdam.

© 2017 Dudok Quartet Amsterdam
Translation: Lydia Kooistra

Labyrinth: Mozart, Ligeti & Bach

Mozart en Ligeti: je zou het misschien niet zo snel op één cd verwachten. Waarom heeft het Dudok Kwartet Amsterdam ervoor gekozen om juist van

deze componisten stukken op cd te zetten? Beiden creëerden een muzikaal labrynt: Ligeti met zijn dichte structuren waarin hij je laat verdwalen, Mozart met zijn verraderlijk gemakkelijk lijkende fuga waar je ongemerkt de weg kwijtraakt. De canons van Bach vormen een verbindend element tussen deze twee stukken. Deze muzikale puzzels zijn een voorbeeld geweest voor het contrapunt bij Mozart, maar ook, en misschien nog wel meer, voor de micropolyfonie bij Ligeti.

Het tweede strijkkwartet van György Ligeti (1968) was een logisch vervolg op onze vorige cd *Métamorphoses*, met daarop zijn eerste strijkkwartet. Ligeti beschouwde zijn tweede strijkkwartet als zijn meest geslaagde werk tot dan toe. De componist is wereldberoemd om zijn micropolyfonie, kenmerkend door een dichte structuur en 'klankweefsels' waarin de individuele stemmen niet te onderscheiden zijn. Juist in zijn tweede strijkkwartet is deze micropolyfonie overal aanwezig. Ligeti bouwde een labrynt van structuren, klankkleuren en geluiden die soms meer doen denken aan kriewelende insecten dan aan muziek. Het eerste deel begint met gefluister en geritsel, totdat in de eerste viool ineens een lyrische melodie ontstaat, die langzamerhand wordt

overgenomen door alle instrumenten en ontaard in een uitzinnige chaos, om aan het eind in een unisono tot rust te komen. Het tweede deel draait om één enkele, bijna statische noot, die haast onhoorbaar wordt afgewisseld tussen de instrumenten en heel langzaam transformeert van klankkleur en toonhoogte. Midden in het deel zijn er ineens een paar uitbarstingen, als een beest dat ineens losbreekt maar al snel weer zijn hoekje van het labyrint opzoekt.

Ligeti had een fascinatie voor machientjes die kapot kunnen. Dat is het uitgangspunt voor het derde deel, waarin de vier instrumenten precies gelijk pizzicato spelen, maar gaandeweg ontsporen, als een metronoom die op hol slaat. Ook

hier is midden in het deel weer een uitbarsting, maar aan het eind van het deel wordt de eenheid weer gevonden.

In deel vier laat Ligeti het beest echt los. Het deel duurt nog geen twee minuten en is een eruptie van agressieve akkoorden waarin hij al het voorgaande samenperst. Maar ook hier worden deze explosies afgewisseld met hele stille lange noten, waarin de spanning om te snijden is. Ligeti schrijft in een voetnoot bij dit deel dat het de bedoeling is dat veel

Wolfgang Amadeus Mozart

strijkstok sneuvelen.

Het vijfde deel is een soort epiloog, een herinnering aan de voorgaande delen, waarin de muziek uiteindelijk opstijgt om te verdwijnen in het niets.

Mozarts strijkkwartet in G is de eerste van de zes Haydnkwartetten, opgedragen aan zijn grote voorbeeld Joseph Haydn. De muziek van Mozart is zo licht en zo transparant dat je haast niet merkt hoe ingenieus zijn contrapuntische labyrint, de (schijnbaar) onafhankelijke beweging van verschillende stemmen, in elkaar zit. Al meteen in het eerste deel begint hij met maar liefst vijf vragende muzikale frases, voordat er eindelijk een oplossing komt. De grote contrasten in hard en zacht scheppen verwarring en de chromatiek die in het hele stuk terugkomt, wekt spanning op.

Het tweede deel is een uitgebreid menuet. Ook hier weer zet de componist de luisteraar op het verkeerde been, door de afwisseling van forte en piano noten die niet gelijk lopen met het ritme.

Het opgewekte menuet vormt een groot contrast met het hoogdramatische trio dat volgt, waarin de drie lage stemmen als het ware een draad van Ariadne spannen terwijl de eerste viool een weg uit het labyrint zoekt.

In het prachtige langzame deel lijkt de zoektocht tot rust te komen, maar ongemerkt wijkt Mozart vanuit de toonsoort C groot uit naar de verst

verwijderde harmonische uithoeken. Het vierde deel is een staaltje contrapuntisch meesterschap dat zijn weerga niet kent. Niet alleen componeerde Mozart twee geniale fuga's, hij laat deze twee fuga's ook nog eens tegelijk klinken. De chromatische stijgende lijn die in alle delen al

Johann Sebastian Bach

voorkomt, de passus duriusculus (letterlijk: zeer zware weg), krijgt in het vierde deel een speciale betekenis als hij in enkele maten dwars door alle toonsoorten heen opstijgt, zeven kwinten omhoog.

Bach schreef canons als een soort muzikale sudoku's. Ze waren meer bedoeld als compositorische vingeroefeningen dan om uitgevoerd te worden. Van sommige canons schreef Bach alleen de eerste maat op; de rest moest de musicus zelf maar uitvinden. De canons zijn dus ook niet altijd een afgerond geheel, soms stopt de muziek zomaar ineens. Toen wij de canons hoorden, legden we meteen de link met het tweede strijkkwartet van Ligeti.

Voor welke instrumenten de canons geschreven zijn, is onduidelijk. Natuurlijk kozen wij voor een uitvoering door strijkers. De canons variëren van vier- tot achtstemmig. Daarom hebben we speciaal voor de canons het Dudok Kwartet Amsterdam uitgebreid met onze muzikale vrienden.

© 2017 Dudok Kwartet Amsterdam

Acknowledgements

We would like to thank the Kersjes Foundation for their generous support. Also, this recording would not have existed without the help of Reinbert de Leeuw, Menno van Delft, Gerhard Schulz, Eberhard Feltz, Thirza van Driel, Sara de Vries, Carel den Hertog, Mark Mulder, Frank Brakkee, Laura Jonker, Geert Boogaard & Lydia Kooistra.

Photography: Ronald Knapp

Dudok Kwartet Amsterdam

The Dudok Kwartet Amsterdam is one of the most versatile and appealing string quartets of its time. The quartet strives to reach out to its audience with captivating performances and an open approach to the listener. In June 2013, the quartet completed its studies at the Dutch String Quartet Academy with the highest distinction, while in November 2014 the group was awarded the prestigious Kersjesprize, an annual award given to an ensemble of exceptional talent in the Dutch chamber music scene.

The Dudok Kwartet Amsterdam received two special prizes during the seventh international string quartet competition Quatuors à Bordeaux in May 2013. In addition, the quartet has won first prizes at both the first International String Quartet Competition 2011 in Radom (Poland) and the twenty-seventh Charles Hennen International Chamber Music Competition in 2012. In November 2012 they received the second prize at the sixth Joseph Joachim International Chamber Music Competition in Weimar (Germany).

The members of the quartet met in 2009 in the Dutch Ricciotti Ensemble. The quartet went on to study with the Alban Berg

Quartett in Cologne for two years and subsequently for two more years as full-time students with Marc Daniel at the Dutch String Quartet Academy.

Highlights of the past seasons include performances at the Concertgebouw in Amsterdam and the Konzerthaus in Vienna; and the world premiere of Kaaija Saariaho's opera *Only the Sound Remains* at the Dutch National Opera, together with Philippe Jaroussky. This season, the quartet will again perform many leading European venues.

The quartet's first disc, *Métamorphoses: Haydn, Ligeti & Brahms*, was released by Resonus Classics in 2015 met with unanimous praise, including an 'Editor's Choice' in *Gramophone Magazine*.

www.dudokkwartet.nl

Dudok Kwartet Amsterdam

Het Dudok Kwartet Amsterdam is een van de meeste veelzijdige en aansprekende strijkkwartetten van dit moment. Het kwartet wil muziek dichtbij haar publiek brengen met ontwapenend spel en een open houding naar de luisteraar. Het kwartet studeerde in juni 2013 met de hoogste onderscheidingen af aan de Nederlandse Strijkkwartet Academie. In november 2014 ontving het Dudok Kwartet de Kersjesprijs, een jaarlijkse prijs die uitgereikt wordt aan uitzonderlijk talent in de Nederlandse kamermuziek.

In mei 2013 was het Dudok Kwartet laureaat en prijswinnaar van twee speciale prijzen op het 7e Internationaal Concours voor strijkkwartetten Quatuors à Bordeaux. Het Dudok Kwartet won daarnaast eerste prijzen in Radom in 2011 en op het Charles Hennen Concours in 2012. In datzelfde jaar won het kwartet de 2e prijs op het Internationaal Kamermuziek Concours Joseph Joachim in Weimar.

De leden van het Dudok Kwartet leerden elkaar kennen bij het Ricciotti Ensemble. Het kwartet studeerde bij het Alban Berg Quartett en volgde de voltijdopleiding

aan de Nederlandse Strijkkwartetacademie bij Marc Danel.

Hoogtepunten van het seizoen 2015/2016 waren onder andere optredens in het Concertgebouw in Amsterdam en het Konzerthaus in Wenen en de première van een nieuwe opera van Kaaija Saariaho in samenwerking met De Nationale Opera, met Philippe Jaroussky in een van de hoofdrollen. In het huidige seizoen zal het Dudok Kwartet wederom optreden in o.a. het Concertgebouw, het Muziekgebouw a/h IJ en TivoliVredenburg Utrecht. Hun eerste CD voor het label Resonus Classics werd unaniem geprezen in Nederlandse en Europese pers, onder andere met een 'Editor's Choice' in Gramophone.

Het kwartet gaf concerten op vele festivals in binnen- en buitenland, zoals de Kammermusiktage Mettlach, Davos Festival, Festival Carintischer Sommer, Wonderfeel, het Grachten Festival en het Orlando Festival.

www.dudokkwartet.nl

More titles from Resonus Classics

Metamorphoses: Haydn, Liszt & Brahms
Dudok Kwartet Amsterdam
RES10150

'Not since the Elias Quartet's Mendelssohn [...] has the debut disc of a quartet kept inviting me back to think more and listen harder.'
Gramophone (Editor's Choice)

W.A. Mozart: Piano Trios, KV 502, 542 & 564
Rautio Piano Trio
RES10168

'The result is playing of great agility and intimacy [...] It's an impressive achievement, a disc to return to often.'
The Observer

© 2017 Resonus Limited
© 2017 Resonus Limited
Recorded at the Oude Dorpskerk, Bunnik, The Netherlands on 26-28 April 2016
Producer, engineer & editor: Adam Binks
Recorded at 24-bit / 96kHz resolution (DDD)
Cover image: Daan van der Horst
Session photography © Resonus Limited

RESONUS LIMITED – UK

info@resonusclassics.com
www.resonusclassics.com

